

генерує в собі такі критерії як: а) гуманність — любов і повага до тих, кого навчаєш, уміння поважати їх людську гідність, потреби; здатність надавати кваліфіковану педагогічну допомогу для їхнього особистісного розвитку; б) громадянська відповідальність, соціальна активність; в) ерудиція, висока культура поведінки; г) справедливість, порядність, чесність, гідність, працьовитість, самовідданість; д) інноваційний стиль науково-педагогічного мислення; д) любов до предмета (курсу), який викладається, потреба в знаннях, у систематичній самоосвіті.

Для конструктивного спілкування на кожному етапі навчального процесу викладач повинен володіти психолого-педагогічною культурою спілкування, основними елементами якої виступають: знання психології студентського віку та особливостей конкретної студентської аудиторії; оцінка поведінкових реакцій, комунікативної активності окремих студентів; вміння швидко організувати аудиторію і привернути її увагу до змісту заняття (прийоми самопрезентації і динамічного впливу), залучення до активної роботи всіх студентів; володіння прийомами стимулювання інтелектуальної ініціативи й пізнавальної активності студентів, організації діалогу; своєчасне коригування власного комунікативного задуму відповідно до реальних умов педагогічної взаємодії; аналіз процесу спілкування, встановлювання оптимального співвідношення мети, засобів і результатів комунікативної взаємодії.

Воробйова Ж. Ю., старший викладач
кафедри іноземних мов

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УНІВЕРСИТЕТАХ АВСТРАЛІЇ. ОСВІТНІЙ ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ

Відкритість до освітнього досвіду інших країн була історично притаманною українській педагогічній думці. Саме відкритість дає змогу при змінах чи реформуванні освіти в тій чи іншій країні орієнтуватися на міжнародний досвід, зберігаючи при цьому національно-культурні здобутки і враховуючи власні потреби та об'єктивні умови. Перед системою професійної освіти України постали нові завдання, способи розв'язання яких зумовлені підвищенням ролі особистості вчителя як фахівця й громадянина для поліпшення соціального, господарського, культурного життя суспільства в умовах ринкової економіки. Таке соціальне замовлення актуалізує сутнісний зміст педагогічної освіти, її діяльнісний характер, скерований передусім на оволодіння фахівцем практичними вміннями й навичками організації навчально-виховного процесу. Сучасна педагогічна освіта покликана забезпечити становлення вчителя, здатного розвивати особистість учня в процесі спільної з ним діяльності, орієнтованого на особистісний ті професійний саморозвиток і готового працювати творчо в закладах освіти різного типу.

Вихідними концептуальними положеннями, які визначають зміст і організацію освіти в Україні, є Закон України «Про загальну середню освіту» (1999), Державна національна програма «Освіта» («Україна XXI століття»), Концепція педагогічної освіти (1998) та інші державні нормативні документи, що розкривають принципи відповідності педагогічної освіти потребам людини й суспільства.

У цьому контексті становить інтерес досвід австралійських колег з організації підготовки вчительських кадрів у провідних вищих навчальних закладах педагогічної освіти, освітні пріоритети якої скеровані на активну участь людини у створенні й конструюванні знань, на безперервний процес навчання, на організацію навчального процесу, зорієнтованого на розвиток творчого, критичного й самостійного мислення фахівців, на розв'язання ними проблем з багатьма альтернативними відповідями, на поєднання особистісного та діяльнісного підходів до організації процесу навчання, на активізацію дослідницької діяльності, впровадження таких форм навчання, які сприяють оволодінню досвідом педагогічної діяльності.

Реформування системи підготовки вчительських кадрів є пріоритетним напрямком у теорії й практиці освіти Австралії й цінним джерелом для аналізу, осмислення та творчого застосування країнами, що переживають процес демократичного становлення та перехід до ринкової економіки, зокрема, Україною. Міжнародні експерти з якості підготовки вчительських кадрів засвідчують стрімкий, інтенсивний, гнучкий розвиток австралійської педагогічної освіти порівняно з іншими країнами Заходу.

Щодо проблем професійної підготовки вчителя іноземних мов у країнах Заходу та Австралії, то тривалий час вони не були предметом активного вивчення та дослідження вітчизняних учених. Лише в 90-х роках актуальні проблеми педагогічної освіти в західних країнах починають активніше вивчатися українськими дослідниками. Рівень дослідження проблеми визначений пра-

цями, пов'язаними з такими питаннями: методологічні проблеми вищої педагогічної освіти за кордоном; тенденції, особливості, зміст професійної підготовки вчителів у закордонних країнах; професійна освіта за кордоном у контексті загальноосвітньої підготовки; питання педагогічної технології, методів та організаційних форм навчання у школах Австралії; особливості та складові педагогічної майстерності вчителя Австралії; підходи до навчального процесу в системі підвищення кваліфікації вчителя в Австралії; організація системи професійної освіти Австралії.

Аналіз вітчизняної та зарубіжної наукової літератури дає змогу констатувати, що дослідження стану розвитку вищої педагогічної освіти Австралії уможливило, по-перше, вивчити цілісний процес становлення професійної підготовки майбутніх педагогів у контексті розвитку вищої педагогічної освіти Австралії, України; по-друге, виявити провідні тенденції, наукові ідеї, творчий досвід професійної підготовки майбутнього педагога в університетах Австралії, що зумовлює трансформацію ціннісних основ австралійського соціуму; по-третє, визначити інноваційні моделі професійної підготовки майбутніх педагогів у провідних закладах вищої педагогічної освіти Австралії, узагальнити основні тенденції розвитку професійної освіти й визначити можливості їхнього використання у професійній освіті України.

Дослідження є необхідним для розв'язання загальних суспільних потреб України у підвищенні рівня освіти та подолання соціально-педагогічних суперечностей, зокрема, між потребами суспільства в педагогічних кадрах, підготовка яких має відбуватися з урахуванням краєвих здобутків педагогічного досвіду інших країн світу і відсутністю такої підготовки в традиційній вітчизняній педагогічній освіті.

Гавриш М. М., канд. філол. наук, доцент,
завідувач кафедри німецької мови

ТЕОРІЯ «КУЛЬТУРНИХ СТАНДАРТІВ» І ВИКОРИСТАННЯ ЇЇ ПОЛОЖЕНЬ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ

1. Сучасна постіндустріальна епоха, в якій домінуючими є процеси активної міжнародної інтеграції та співпраці, змінила статус людини у виробничій сфері та суспільстві в цілому, зробивши її визначальним критерієм економічного розвитку, та сформувала якісно нові вимоги до фахівців і керівних кадрів. Спеціаліст, якого вимагає сьогоднішня ситуація, мусить мати не тільки — а в багатьох випадках і не в першу чергу — глибокі фахові знання, але й відзначатися не менш важливими якостями/компетенціями, до яких відносять, приміром, комунікабельність, комп'ютерну грамотність, володіння іноземними мовами, мобільність і т.п. Оскільки процеси глобалізації передбачають (і по-іншому не можуть відбуватись) інтенсивні контакти між людьми різних країн, тобто представниками різних культур і традицій, то *міжкультурна компетенція* стала беззаперечно однією з найважливіших рис нинішніх фахівців, суттєвою передумовою успішної професійної кар'єри.

Міжкультурна компетенція, у нашому розумінні, — це комплексне явище, яке охоплює такі якості індивідууму:

— знання типових рис ментальності, особливостей мислення та поведінки, культурних та історичних традицій представників інших націй/культур/мов;

— готовність до визнання культурної ідентичності свого партнера по комунікації та — як наслідок — до знаходження компромісних рішень;

— сприйняття й розуміння іншорідності як можливості збагачення й розширення знань та уявлень про світ.

Усвідомлення важливості цього феномену знайшло своє закріплення і в «Рамковій програмі з німецької мови для професійного спілкування для вищих навчальних закладів України» (К.: Ленвіт, 2006), яка вбачає основну мету викладання німецької мови у розвитку професійно орієнтованої *міжкультурної* комунікативної компетенції студентів.

2. Одним з шляхів досягнення цієї мети може бути, на нашу думку, використання підходів, розроблених у рамках теорії «культурних стандартів» (Kulturstandards), зокрема, професором у відставці Університету Регенсбург (Німеччина) Александром Томасом. Культурні стандарти визначаються тут як *способи/манери* сприйняття дійсності, мислення, формування і висловлення оцінки та вчинення тих чи тих дій, які більшістю представників певної культури сприймаються й розглядаються в аспекті власної поведінки, але й у відношенні до інших як нормальні, типові та навіть обов'язкові. За логікою цієї теорії, культурні стандарти засвоюються/опановуються їх носіями, представниками певної культурної спільноти, несвідомо в процесі дорослішання та розвитку і також несвідомо/рефлекторно проявляються у їх діях у відповідних ситуаціях соціального середовища. Приміром, суттєві культурні стандарти німців автори цієї концепції вбачають в орі-